

لایحه اصلاح قانون حمایت از طرح بهسازی و نوسازی بافتهای فرسوده پیرامون حرم مطهر حضرت امام رضا^(ع) و حضرت معصومه^(س) مصوب ۱۳۸۴

مرحله اول

مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۸۷/۱۰/۲۲

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۸۷/۱۱/۲ و ۱۳۸۷/۱۱/۹

ماده واحده - قانون حمایت از طرح بهسازی و نوسازی بافتهای فرسوده

پیرامون حرم مطهر حضرت امام رضا^(ع) و حضرت معصومه^(س) - مصوب ۱۳۸۴ -^(۱)

۱. قانون حمایت از طرح بهسازی و نوسازی بافتهای فرسوده پیرامون حرم مطهر حضرت امام رضا^(ع) و حضرت معصومه^(س) مصوب ۱۳۸۴/۱۰/۲۰:

ماده واحده - نظر به ضرورت نوسازی بافتهای فرسوده و به منظور تسریع در اجرای طرحهای بهسازی و نوسازی بافت پیرامون حرمین مطهر امام رضا^(ع) و حضرت معصومه^(س) که در این قانون «حرمین مطهر» گفته می‌شود مفاد زیر می‌باید به اجراء گذارده شود:

۱- وزارت مسکن و شهرسازی مجاز است اجازه خرید و استملاک حداکثر چهار درصد (۴٪) از اراضی واقع در محدوده مصوب طرح حرمین مطهر را از محل اراضی و املاک متعلق به خود یا بخش خصوصی یا سایر بخشها جهت احداث پروژه‌های مسکونی و اقامتی با رعایت قوانین و مقررات و کاربری مصوب به اتباع خارجی مسلمان (مشروط به رفتار متقابل کشور متبوع) صادر نماید.

تبصره - صدور مجوز خرید و استملاک گفته شده در ماده (۱) و همچنین نقل و انتقالهای بعدی به نام اتباع مسلمان خارجی منوط به تصویب کمیسیونی متشکل از نمایندگان وزارت اطلاعات، وزارت امور خارجه، وزارت مسکن و شهرسازی، وزارت کشور و نماینده آستان قدس رضوی یا آستان مقدسه حرم حضرت معصومه^(س) حسب مورد خواهد بود. دبیری کمیسیون مذکور به عهده وزارت مسکن و شهرسازی است.

۲- برای احیاء، حفظ و گسترش ارزشهای معماری ایرانی - اسلامی و بیان نمادها، ارزشها و ویژگیهای انقلاب اسلامی، وزارت مسکن و شهرسازی موظف است نسبت به تهیه طرح مجموعه فرهنگی، هنری، سیاحتی با الهام از معماری ایرانی - اسلامی در بافت پیرامون حرمین مطهر اقدام و آن را پس از تصویب در مرجع قانونی ذی‌ربط به مرحله اجراء درآورد.

۳- به منظور فراهم نمودن زمینه مشارکت بخشهای عمومی و خصوصی و امکان استفاده از سرمایه‌های کوچک مردمی با هدف تأمین و تجهیز منابع مالی جهت اجرای پروژه‌های مصوب واقع در محدوده طرح حرم مطهر، وزارت مسکن و شهرسازی (سازمان عمران و بهسازی شهری) مجاز است تا نسبت به تأسیس صندوق سرمایه‌گذاری طرح حرم مطهر، اقدام کند.

تبصره ۱- ده درصد (۱۰٪) از درآمد حاصل از فروش اراضی استان خراسان رضوی و استان قم متعلق به دولت که از تاریخ تصویب این قانون به بعد واگذار می‌گردد، به منظور تأمین معوض املاک واقع در طرحهای نوسازی و تأمین آورده اولیه دولت در صندوق مذکور در اختیار سازمان فوق‌الذکر قرار می‌گیرد.

تبصره ۲- اساسنامه صندوق یاد شده توسط وزارت مسکن و شهرسازی ظرف مدت سه ماه تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

- ۱- در انتهای عنوان و صدر ماده واحده عبارت «امامزادگان» جایگزین عبارت «حضرت معصومه (س)» گردید.
- ۲- کلمه «حرمین» در سطر دوم ماده واحده به کلمه «حرمهای» اصلاح گردید.
- ۳- در بند (۱) ماده واحده عبارت «مشروط به رفتار متقابل کشور متبوع» حذف گردید.
- ۴- عبارت «ماده (۱)» در تبصره بند (۱) ماده واحده به عبارت «بند (۱)» اصلاح شد.
- ۵- عبارت «دولت می‌تواند بیست درصد (۲۰٪) از سرمایه و منابع مالی صندوقهای یادشده را از محل اعتباری که هر ساله به این منظور در بودجه کل کشور پیش‌بینی می‌شود تأمین نماید» به انتهای بند (۳) ماده واحده اضافه گردید.
- ۶- عبارت «و سایر استانها» بعد از عبارت «استان قم» در تبصره (۱) بند (۳) ماده واحده اضافه گردید.
- ۷- متن زیر به عنوان بند (۴) به ماده واحده الحاق گردید:
- ۸- شمول قانون به امامزاده‌های واقع در محدوده بافتهای فرسوده استانها مشروط به پیشنهاد سازمان اوقاف و امور خیریه و تأیید وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و تصویب هیأت وزیران خواهد بود.

الف - نظرات مخالف

- در بند (۶)، توسعه استانهای مشمول تبصره (۱) بند (۳) قانون، موجب می‌شود که اختیار دولت در نحوه هزینه‌درآمد حاصل از فروش املاک، تنها به شهرهای قم و مشهد محدود شود که این محدودیت، نهایتاً موجب کاهش درآمدهای عمومی دولت می‌شود. بر این اساس، به جهت آنکه اصلاح و افزوده شدن «سایر استانها» (در بند ۶ اصلاحیه) در متن لایحه تقدیمی دولت نبوده و با پیشنهاد نمایندگان مجلس افزوده شده است و از سوی دیگر، طریق جبران کاهش درآمد مزبور در این مصوبه پیش‌بینی نشده است، اصلاح مزبور مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی می‌باشد.
- از آنجا که در بند (۱) اصلاحیه، مصادیق مشمول قانون به همه امامزادگان توسعه یافته است، افزودن بند (۴) (بند ۷ اصلاحیه) مبنی بر اینکه الحاق سایر امامزادگان به این قانون، مشروط به تصویب هیأت دولت است، فاقد توجیه است.

- با توجه به اینکه تعیین قلمرو یک قانون، امری تقنینی است و می‌بایست توسط خود قانون انجام شود، و با عنایت به اینکه وفق اصل ۸۵ قانون اساسی، قانونگذاری در صلاحیت مجلس شورای اسلامی و غیر قابل واگذاری به غیر است، اختیار واگذار شده به هیأت دولت در بند (۷) اصلاحیه، مبنی بر تصویب و تعیین ضابطه برای میزان شمول قانون به امامزاده‌های واقع در محدوده بافتهای فرسوده استانها، مغایر با اصل ۸۵ قانون اساسی می‌باشد.

- در خصوص بند (۷) اصلاحیه، این ابهام هست که آیا واگذاری تعیین شمول قانون به امامزاده‌های واقع در بافتهای فرسوده به تصویب هیأت وزیران، در مقام بیان شمول مفهومی قانون به امامزادگان و به عبارت دیگر، توسعه یا تضییق حکمی قانون است، یا آنکه در مقام بیان شمول مصدافی آنان است؛ به این معنا که تصمیم‌گیری در خصوص مصدایق امامزادگان، به هیأت وزیران واگذار شده است؟ با وجود ابهام مزبور، امکان اظهارنظر در خصوص مصوبه وجود ندارد.

ب - نظرات موافق

- نظر به اینکه دولت در بند (۵) مکلف شده تا اعتبارات لازم را هر ساله در بودجه پیش بینی کند، بند (۱) مغایرتی با اصل ۷۵ ندارد.

- با عنایت به اینکه این خود قانون است که صلاحیت دارد تا دایره شمول خویش را تعیین کند، به همین سبب تغایری میان بند (۷) اصلاحیه با بند (۱) آن وجود ندارد.

- در بند (۷) اصلاحیه، صرفاً «تشخیص فرسوده بودن یا نبودن بنای امامزادگان» به پیشنهاد سازمان اوقاف و امور خیریه و تأیید وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و تصویب هیأت وزیران سپرده شده است، نه آنکه تعیین شمول قانون یا عدم شمول قانون به امامزادگان به مراجع مزبور واگذار شده باشد. بر این اساس، این مسئله به هیچ عنوان جنبه تقنینی ندارد تا ایراد مغایرت با اصل ۸۵ قانون اساسی به وجود آید.

ج - تصمیم شورا

۱- بند (۶) ماده واحده، با ۷ رأی موافق، مغایر با اصل ۷۵ قانون اساسی شناخته شد.

۲- بند (۷) ماده واحده، با ۷ رأی موافق، دارای ابهام شناخته شد.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان^(۱)

در بند(۶) ماده واحده چون عبارت «و سایر استانها» در لایحه دولت نبوده و در مجلس اضافه شده است، مغایر اصل (۷۵) قانون اساسی شناخته شد.

در بند(۷) ماده واحده موضوع الحاق بند(۴) چون عبارت «شمول قانون به امامزاده‌های واقع...» ابهام دارد، پس از رفع ابهام اظهارنظر خواهد شد.

مرحله دوم

مصوبه اصلاحی مجلس شورای اسلامی: ۱۳۸۸/۱/۲۳

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۸۸/۲/۲ و ۱۳۸۸/۲/۹

ماده واحده - قانون حمایت از طرح بهسازی و نوسازی بافت‌های فرسوده پیرامون حرم مطهر حضرت امام رضا^(ع) و حضرت معصومه^(س) - مصوب ۱۳۸۴ -
به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

۱- در انتهای عنوان و صدر ماده واحده عبارت «حضرت عبدالعظیم حسنی^(ع) و حضرت احمد بن موسی^(ع)» بعد از عبارت «حضرت معصومه^(س)» اضافه گردید.

...

۶- عبارت «استان تهران و استان فارس» بعد از عبارت «استان قم» در تبصره^(۱) بند(۳) ماده واحده اضافه گردید.

۷- [حذف شد].

نظریه نهایی شورای نگهبان^(۲)

مصوبه مزبور، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

۱. مندرج در نامه شماره ۸۷/۳۰/۳۰۲۵۹ مورخ ۸۷/۱۱/۱۰ شورای نگهبان، خطاب به رئیس مجلس شورای اسلامی.

۲. مندرج در نامه شماره ۸۸/۳۰/۳۲۳۲۹ مورخ ۸۸/۲/۹ شورای نگهبان، خطاب به رئیس مجلس شورای اسلامی.